

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

34. Chrysostomi Doctrina.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

In fructus perreperunt. Et sepius quidem cogitavi legem ponere, quae huiusmodi plausus prohiberet, & suaderet, ut cum silentio audiretis. Sed sustinete oro, & credite mihi, & si placeat hanc nunc legem firmabimus, ne quis auditor plaudat quandiu nos loquimur. At si voluerit admirari, admiretur silens, nemo est qui prohibet. Omne autem studium, & alacritas in id collocetur, ut quae dicuntur, accipiantur. Quare applausistis? de hoc legem pono, vos autem nec audire potestis.

Hec ille, ex quibus planè apparet, quanto conciones ad pompam, & ostentationem factas odio prosequeretur, tum etiam plausus illos in Ecclesia excitari solitos auersaretur. Nec immeritò subuersionem Ecclesiarum nominat.

Panicula in uisoria. Periculum enim erat non mediocre, ne concionator, si plauderetur, intumesceret, sin contra, deiecto animo frangeretur. Itaque ut D. Augustini uerbis utar, sicut auræ linguarum flauerant à pectoribus opinantium, ita ferebatur, vertebatur, torquebatur, obnubilabatur, summum profecto est miseriae, ubi Praeco ueritatis, degenerat in mancipium ueritatis.

Item homilia 19. in acta eos reprehendit, qui uolunt noua legi, & dici.

Non tatis auisus perstringitur.

Verum quid dicunt plerique? semper (aiunt) eadem leguntur. Hoc vos maxime perdit. Itaque si quidem sciuissetis illa, neque sic oportebat ab illis recedere, quoniam & in theatri semper eadem fiunt, attamen non satiamini. Quænam eadem audes dicere? qui neque Prophetarum nomina scis, & non confunderis dicendo, ideo non audienda quoniam eadem leguntur? Et enim tu confessus es, quod eadem dicuntur. Ego si hoc protulisset, te sic accusassem: Te igitur oportebat ad aliam defensionem confugere, non ad hanc tuam accusationem. Dic oro, tu non admones filium tuum? Si igitur ille dicat, quod eadem semper inculcas: nonne contumeliam esse putas? Tunc non oportebat eadem dicere, quando & illa sciuissetis, & operibus declaremus: imo neque tum

superflua lectio.

* *

Chrysofomi doctrina.

CAPVT XXXIIII.

Nemini dubium esse potest, quin Chrysofomus, & ingenio acer, & labore, in studia semper intentus, & à puero ijs exercitus disciplinis, quibus ad magnarum artium decora iuuentus informari solet, magnis, tum profanae, tum sacrae eruditionis opibus fuerit cumulatus. Raro tamen peregrinam doctrinam promittit in concionibus, quod si quas historias Ethnicorum afferat, magno temperamento condire solet, ut cum de mala Socratis uxore loquitur homilia 26. in 1. ad Corinthios, neque Socratem, neque Xantippen nominat, sed grauitè insinuat.

Socratis uxor. 1. 5. 261. hom. 42.

Dicitur quidem certè quidam ex philosophis externis cum malam haberet uxorem, & nugatricem, & conuiciatricem, rogantibus, cur eam habere sustineret, dixisse, ut uolunt haberes gymnasium, & palastram Philosophia: Ero enim (inquit) ceteris mitior, si in ea quotidie erudiar, cumque à populo in hanc sententiam esset exclamatum, intulit: Magna uoce exclamastis, sed ego ualde desideo, cum Graeci sint nobis sapientiores: nobis qui iussi sumus Angelos imitari: Imò uerò, qui iussi sumus Deum æmulati in ratione mansuetudinis, & homilia tertia aduersus Iudaeos, cum uarias philosophorum sectas enumerando appellasset Pythagoram, Zenonem, Platonem, Socratem, Diagoram, se excusat, quod ad Iudaeorum captum se demiserit, non autem ex sui animi sententia fecerit. Οὐ γὰρ ἐξ οὐσίας τὸ τοιοῦτον γινώσκω. ἀλλὰ τὴν ἀδελφείαν τῶν Ἰουδαίων συγκαταβαίνοντες: & se purgat ab exēplo D. Pauli, qui Athenis dicturus non ex Prophetis, aut Euangelio, sed ab ara gentili sumpsit exordium.

Et Homilia 1. in 1. ad Timoth. Silentium in templis gentium supernè inscriptum, continebat digito os, & labia comprimebat, praetereuntes omnes silentij sic admonens, Hæc de Harpocrate Aegyptiorum intelligenda, non tamen plenus indicauit: & serm. in concubinatorios: non moueris, scilicet admirande uir, hæc ἀπὸ δὲ αἰῶνος est ihs, qui lapidibus cohabitauit, non hominibus. Ego autem audiui quod

H h h h z

quod etiam apud lapides quidam, & statuas: palli sunt. Cauet plura dicere, & quae de fatu s. amoribus adolefcantur. narrantur ab historicis, enarrate.

Vtitur plerumq. vocum. Hebraicarum. interpretatione, ex qua commode fenfus in suam rem elicit, vt in illo loco Genefcos, cum Cainum, qui perpetuo tremore multatus est, in naid habitasse sacra historia dicat, recte vait interpretatur *σαλον*: *ἦν* enim est mouere. Et in homilia de mutatione nominum, vocem Edem dicit significare *ἦν παρδένον*. Quod sumit opinor ab *ἦν ἦν*. Inde iubet responderi Iudaeis, quoties perierint *quomodo. virgo peperit? Vos vero dicite, quomodo terra virgo tot, & tanta germina profuderit?* At verò in psal-morum enarratione frequenter textum Hebraicum consulit, & explicat, ex quo conijcas illum Graecae, & Hebraicae linguae peritum fuisse.

In cap. 1. Genes. homil. 4.

Nec ignarus quidem fuit Philosophiae, quanquam eius de caelo, & sideribus sententiam multi vellicarunt, cum dicat homil. 4. in Genesin, vnum tantum caelum esse. *ἡς ἂν οὐρανὸν μετὰ τὴν τοσαύτην διδασκαλίαν ἀνάσχοι πῶρ ἀπλῶς ἢ οἰκείας διανοίας φησι: ὁ δὲ θεωροῦμεν, καὶ ἀπειραντίας τῆς θεῆς. γράφει πολλοὺς οὐρανοὺς λέγειν ἐπιχειροῦντων.* Scio hanc sententiam excusari à D. T. in 1. q. 68. art. 4. quasi haec à Chrysofotomo contra haereticos quosdam, ac Philosophos dicta sint, qui extra hunc totum siderum globum, alios sideres caelos, & mundos esse tradiderunt. Verum Chrysofotomi sententiam sine vilo interpretationum flexu nudè acceptam de vno caelo liquido, multi quoque doctissimi viri nunc defendunt.

Alij eius in Genesios interpretatione simplicem quandam dicendi rationem arguunt, quod mirificas illas Origenis *Ἰστορίας* non habeat, sed praecclare Chrysofotomum ab istis. Censuribus vindicat Photius, cum dicat eum, cum ad Mosaiacae narrationis simplicitatem respexisset, maluisse, salutaribus documentis, consulere, quam in tempestiuus theorijs praeter institutum luxuriare.

Quamobrem eadem de causa grauioribus Theologicarum rerum quaestionibus abstinet, quamquam sublimem quoque eum in huiusmodi argumentis fuisse libri de incomprehensibili Dei natura declarant. Quod si quaedam inibi dixerit, quae videntur Theologo-

rum sententijs repugnare, vt cum in tertio ait, Deum non videre, sed *συγκατάβασις*, minime mirum est, si in tanta rerum obcuritate, cum nondum tot ingeniorum, & scholarum lumen accessisset, Patribus nonnunquam aliqua minus accurata excederint: Quamquam scio à grauissimis viris defendi Chrysofotomum quasi non negatit, Dei essentiam ab Angelis videri, sed ipse satis clarè his verbis, quid sentiret, aperuit. *Καίτοι γὰρ ὁ αὐτὸ ἀκρατὸν ἔργον το φῶς, εὐθὺς αὐτῆν ἐκτραφῆ τὴν οὐσίαν, quid ἔλλα συγκατάβασις ἢ τὰ ὀρώμενα.* Quamquam non ipsam meram videbant lucem: Sed quae videbant, condescensus erant (inquit de Angelis.) Mox quid sit illa *συγκατάβασις*, ne quis dubitare possit, explicat: *ὅταν μὴ ὡς ἔστιν ὁ θεὸς φηγήται, ἀλλ' ὡς διακρίσιμος αὐτὸν διαφῆ νοῖος. τὸ ἔστυ οὐτως ἐκστ ἂμ δ' ἐκστὴν. ἔστι μετῆρῶν τῆ τῆ ὀρώντων ἀδινεία τῆς ὀφείας τ' ἐπιδείξιμ.* Quid nomen hoc condescensus significat? Cum Deus non vt est, se ostendit, sed quoad videre is potest, qui aspectum eiusmodi meruit, catenas ad infirmitatem videntis suam representationem meretur ac temperat, condescendere illum tantisper dicimus, & eiusmodi rem condescensum nominamus. Et ibidem, *τὰς ἀνάδιωμισίμ ἀδκατόβστιν, ὁ θεὸς καὶ ταῦτα συγκατάβασις.* A Superis quoque virtutibus quam condescendens non conspicitur. Idem asserit Theophylactus in illud Ioannis, *Deum nemo vidit vnquam*, & Theodoretus in dialogo, quod Deus sit immutabilis, sed omnium scholarum vox reclamationat.

Popularitas Chrysofotomi.

C. A. P. V. T. XXXV.

Chrysofotomi praecipua virtus est admirabilis quaedam popularitas sermonis, quam virtutem diximus maximorum oratorum esse, eamque si modo perfecta fuerit, ex consummata eloquentia, prudentia, dexterritate, & foelicitate quadam ingenij profuere. Eius autem perfectionis haec in Chrysofotomo sunt indicia: Primum suae orationis mensuram auditorum aures ratus, totum se homi-

NUM.